

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 19.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.

A „Kitartás” egyesület alapszabályait
a nmélt. m. kir. belügyminiszterium
49.452.902. szám alatt hagyta jóvá.

Értesítjük tagjainkat, hogy igazgatóságunk a délelőtti hivatalos órákat mint fölöslegeseket beszüntette és **folyó évi július hó 1-től** kezdve a hivatal csak délután 2 órától 6 óráig van nyitva, mely időben felvilágosításokat ad és befizetéseket elfogad.

Egyesületi ügyek.

Lapunk mult számában eléggé megvilágítottuk annak a szükségét, hogy egyesületünk jövője érdekében a befizetések és a nyújtott kedvezmények között mutatkozó aránytalanságokat most már végleg meg kell szüntetni.

Erre tagjaink maguk többféle módosítást ajánlottak nekünk, melyek részben a kedvezmények megszorítását, részben pedig a jelenlegi alapok fentartása mellett a tagdíjak emelését czélozták. Mi mindezeket tanulmány tárgyává tettük és beható foglalkozás után arra a meggyőződésre jutottunk, hogy sem az egyik sem a másik nem volna célravezető. Nem pedig azért, mert az egyes tagok által hangoztatott megszorítása a kedvezményeknek méltányos és jogos volna ugyan a tulkoros tagokra nézve; de teljesen indokolatlan, a fiatalabb tagok kedvezményeit érinteni. Ugyanezen okból nem lehet a tagdíjakat sem mindenkivel szemben emelni, mert csak a tulkoros tagok biztosítása nehezedik teherként egyesületünk vagyonára. Már most, ha minden tulkoros tag azon biztosítási díjakat fizetné, melyek kora után járnak, akkor ez rájuk nézve oly terhessé válnék, hogy ezen — ugyan jogos követelménynek — képtelenek volnának megfelelni. Az pedig méltány-

talanság volna, hogy a fiatalabb tagjaink viseljék az idősebbek terheit, a kik ennek az állapotnak tényleges előidézői voltak az alapításban való tájékozatlanságuk miatt.

Az igazgatóság tehát egészen más alapot keresett és talált a végleges megoldásra. Mindenesetre ezen megoldás is áldozatokkal jár, de szemben azzal a haszonnal, mely ebből a tagokra háramlik, számba sem jöhet. A tagok bizonyos állandó járulék mellett, minden egyes haláleset után kötelesek lesznek ennek fedezése czéljából egy meghatározott összeget befizetni, a mely részben a halálozási járulék kifizetésére, részben pedig a tartalék gyarapítására fog fordíthatni. Ezzel szemben azután elmarad a 15%-os levonás a halálozási segélyből és csak az alapdíjak évi összege, valamint a nyugtábelvétel költsége jönnek levonásba, a mi a legrosszabb esetben sem haladná meg az 50 koronát. Vagyis az egyesület tagjai az új alap szerint nem 700 illetve 1000 koronát kapnának végkielégítésképpen, hanem teljes 1000 illetve 2000 koronát, a fenti csekély összeg levonásával. Ezen kedvezmény pedig akkor mindenkit korkülömbőség nélkül megilletne és nem volna különbség idősebb vagy fiatalabb tagok között.

De nemcsak ez válnék lehetségessé, hanem a jelenleg élvezett kedvezményeknek nagyobb arányu kibővítése is. Ezen alapvonásokba akarja a vezetőség jövőre nézve egyesületünket beilleszteni, hogy az eddiginél jobban fejlődhessék és kitűzött céljának meg is feleljen. A női halálszegélyek is emelkednének, de lapunk is sokkal jobban tudna céljának megfelelni, mert arra is többet áldozhatnánk.

Megszünnék azon indokolatlan megkülönböztetés, mely most az alapító és új tagok között fennáll, megszünnének a negyed és fél kedvezményesek, mert mindenki azon határok között járulna a terhekhez, a melyeket a köl-

csönösség tőle megkiván és ugyancsak ennek megfelelően egyforma jogokkal is bírna.

A fentiek szerint tehát a tagok jogai sokkal előnyösebbek volnának az eddigieknél, mert minden tag kedvezményezettje egyformán részesülhetne a 2000 koronás segélyben, melyet nem terhelnének levonások és a többi végkielégítési összegek is ennek megfelelően emelkednének. A legnagyobb előny pedig ott mutatkoznék, hogy a segélyek nem volnának bizonyos időhöz kötve, mint most, hanem **mindenkire nézve a belépés napjától teljes összegben érvényesülnének.**

Magától értetődik, hogy a díjak valamivel emelkednének, a mi mindig az elhalálozások számától volna függővé téve, de az az eset is előfordulhatna, hogy bizonyos időkben a tagok a jelenlegi díjknál is kevesebbet fizetnének.

Az alapszabályoknak ebben az irányban való módosítása most van munkában és lapunk jövő számában az egész tervezetet közzétesszük, hogy tagjaink tájékozva legyenek róla, hozzászólhassanak és megjegyzéseiket még a közgyűlés előtt írásban közölhessék velünk esetleges módosítások megtétele céljából.

Módot akarunk adni a tagok összeségének arra, hogy tudomással birjanak ezen nagyjelentőségű változásról és hogy mindenki tárgyilagosan megbírálhassa mindazon előnyöket, melyeket egyesületünk ezen módosított alapszabályok útján tagjainak nyújtani fog.

A jelenleg fennálló alapszabályoknak helytelen alapra fektetett rendelkezései lehetlenné teszik azt, hogy az egyesület bármit is áldozhasson a terjesztésre, bármit is adhasson oly tagjainak, a kik balesetből kifolyólag munkaképtelenek voltak ugyan, de állandó rokkantságot nem szenvedtek. A jelenlegi új tervezet ezekről is gondoskodik, mert alapot létesít azok számára is, akik muló bajban szenvedtek. Ezek a kisebb segélyek mindenesetre sok tagunknak hasznára fognak válni a nélkül, hogy visszaélésekre alkalmat szolgáltatnának.

Az alapszabályok különös gondot fordítanak azokra is, a kik baleset folytán elhaláloznak. Az eddigi alapszabályok kizárták azt, hogy ilyenek családjai a rendesnél nagyobb segélyben részesüljenek. A tervezet szerint azonban az ilyen halálesetknél nem 2000 koronát folyósít az egyesület a kedvezményezetteknek, hanem 3000 koronát, abból kiindulva, hogy az oly család, melynél a kenyérkereső váratlanul elhunyt, fokozottabb segélyre szorul, mint az, melynél a természet

rendje szerint következik be a halál, mert itt már módjában áll az illetőnek a jövőről más uton is gondoskodni. Egyben gondoskodva lesz a lehetőség szerint azokról is, a kik betegség vagy más csapások folytán a díjak fizetését nem bírják, ha huzamosabb ideig tagjai voltak az egyesületnek.

Ezeknek előre bocsájtása után hozzátesszük még, hogy tagjaink hitelgényeinek kielégítéséről is az eddiginél fokozottabb mértékben fogunk gondoskodni, nehogy kénytelenek legyenek drága pénzeket igénybe venni. Évek óta eredményesen működő hitelszövetkezetünk eddig is a legméltányosabb feltételek mellett segítette egyesületünk tagjait és csakis a tagoknak buzgóságától fog függni, hogy mindkét intézményünk úgy erkölcsileg mint anyagilag a tagok előnyére gyarapodjék.

Arra azonban, hogy ezen két intézményünk igazán virágzásnak induljon, nem elég a vezetőségnek munkája, hanem minden egyes tagnak a közreműködése szükséges. Szükséges, hogy minden egyes tagunk már a saját érdekében is új tagok szerzésére törekedjék, mert mennél nagyobb tagállománnyal fogunk rendelkezni, annál többet nyújthatunk is egymásnak. Senki sem teljesíti azzal kötelességét, ha csupán a díjakat pontosan küldi be, mert bár ezzel magára nézve a feltételeknek eleget tett, de a kölcsönösség elvénél fogva mulasztást követ el azzal, hogy nem fáradozik új tagokat szerezni vagyis nem működik közre egyesületünk alapjainak megszilárdításán.

Ne várjanak tagjaink mindent a vezetőségtől, hanem dolgozzanak vele karöltve, mert itt mindenkinek vannak kötelességei, a ki jogokat akar élvezni és biztosítani magának.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

Egyesületi tagjaink a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag halálesetre a Dordrecht életbiztosító társaságnál van biztosítva, mint a kezei közt levő és a társaság által kiadott kötvényben részletezve van. Ha a tag bármely okból baleset ellen már nem biztosítható, a baleset folytán beállott halál esetére is megkapja a kötvényben annak módozatai szerint biztosított összeget.

2. Minden tag 60 éves koráig a „Providentia“ általános biztosító társaságnál ezen társasággal kötött szerződés értelmében és a társaság általános biztosítási feltételeinek keretében baleset ellen van biztosítva még pedig:

a) baleset folytán bekövetkező halál esetén 1000 illetve 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges állandó munkaképtelenség esetére a tag 1000, illetve 2000 korona arányában meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

Minden baleset, annak megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt a szerkesztőségnek okvetlen bejelentendő.

3. A tag belépésétől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyésze által a készkiadások megtérítése ellenében képviseltetik.

4. Az egyesület közlönye minden tagnak belépésétől kezdve díjtanul megküldetik.

5. A tagok kellő biztosíték mellett a „Kitartás Takaréki- és Hitelszövetkezet”-től kölcsönt vehetnek igénybe.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek :

Lapunk 6. sz. kimutatott segélyösszeg K 173,900—

Ujabb segélyek :

2012. Komáromi János, Kassa, a tag halála után (árvaszékhez) 1000 K.

Balesetsegélyek :

Lapunk 6. sz. kimutatott segélyösszeg K 42,727.93

Furesaságok.

A máv. alkalmazottainak tudomására adták, hogy az utólag megszerzett magasabb képesítés ezennel semmiféle előnyt nem biztosít nekik.

Igaza van a máv.-nak, hogy nincs szüksége magasabb képesítéssel bíró alkalmazottakra, tehát igaza van abban is, hogy semmiféle előnyt nem biztosít azon alkalmazottainak, a kik többet akarnak tudni feljebbvalóiknál, mert még véletlenül megelőzhetnék őket, a mint azt a rendelet aggodva ki is mondja.

Mit csinálna a máv. akkor azzal a kipróbált gárdájával, a melyik a letűnt jó idők vasárnapi iskoláiból vagy ugynevezett privát tanulmányokból meritette egész tudományát? Ha eddig el tudott döcözni ezeknek a segítségével, miért kellene most változtatni a világ rendjén. Pedig ezek is fiatalok voltak valamikor; de őket sohasem bántotta a tudomány iránti — legfeljebb más természetes — szomjúság. Azokban a boldog jó időkben nem volt szüksége a máv.-nak olyan rendeletek kiadására, hogy alkalmazottai ne tanuljanak, mert akkor minden a máv.-hoz törekvő sorsüldözött saját jól felfogott érdekében még a véletlenül megszerzett elemi iskolai bizonyítványt is letagadta, nemhogy magasabb képzettségről mert volna álmodozni!

A vasutnak nem áll érdekében, hogy régi kipróbált alkalmazottai tanuljanak, magasabb képesítést szerezzenek maguknak. Minden más intézet örömmel nyújt segítséget azon alkalmazottainak, a kiket tehetségük arra ösztönöz, hogy esetleges hiányos tudásukat kiegészítsék és ezáltal saját érdekük mellett az intézetnek is hasznot hajtsanak. De akkor

miért adták ki azt a szolgálati rendtartást, ha most minduntalan megkerülik annak rendelkezéseit. És miért nem méltányolja a vasut alkalmazottainak tehetségét és szorgalmát? Mert akkor véletlenül a szabályzat értelmében az alárendelt feljebbvalója elé kerülne rangban. És pedig égbekiáltó bűn volna, ha a nagyobb tudású alkalmazottnak volt feljebbvalója alárendeltté válnék, mert nem képes többre vagy nem akar többet tanulni. Hisz még a katonaságnál is a képzettebb tiszt elébe kerül századosának rangban, parancsnoka lesz; pedig ott már csak adnak egy kicsit a decorumra is.

Mindenesetre kissé furcsa okoskodás, hogy még a törvényt is meg kell szoritani ott, a hol annak kivitele érzékenykedésre adhatna okot. Pedig csak a legnagyobb akaraterő, a köznapitól eltérő tehetség képes arra, hogy hivatala mellett is eredményesen tudjon tanulni. És ha a vasutnak ilyen alkalmazottai már vannak, nem sokkal több garantiát nyújtanak-e azok hivatalukban való eredményes működésre és nem sokkal több joggal igényelhetik-e ezek előremenetelüket, mint azok a régi rendszerből visszamaradtak, a kiket sok esetben nem képeségük, hanem csak a számlára ültetett magasabb hivatali polczra. Vagy az ujonnan felvett és bármilyen oklevéllel rendelkező inkább érdemli az előmenetelt, mint a szolgálatban levő, a ki utólag szerez oklevelet, és a ki mint kipróbált munkása az intézetnek az előmenetelre már érdemeket szerzett magának.

Pedig a kérdésnek egyszerű a megoldása. Ne vegyen a vasut addig abból a szakmából bíró oklevéllel embereket fel, míg vannak alkalmazottai, a kik szereztek vagy szerezni készülnek ilyen oklevelet maguknak.

Ennek azonban más a magyarázata. A kinevezések eddig rendszertelenül történtek, nem volt irányelv, mely azokat szabályozta volna. A tanfolyam volt az a keskeny palló, melyen keresztül valaki hivatalnokká lehetett, de arra a vasut mindenkit ráeresztett, csak saját alkalmazottait nem, a kik évek óta sokszor alacsony rangban a legfontosabb ügyek elintézését végezték, a nélkül, hogy munkájuk méltánylásra talált volna. És csak most tudta meg a vasut, hány kiváló képességű alkalmazottja nyomorgott lent, a mikor a törvény szabályozta a kinevezések módjait. Ettől ijedt meg ok nélkül a felsőbbség és ijedtében becsapta azt az ajtót, melyet komoly megfontolás után a saját érdekében is tágra fog nyitni újra saját alkalmazottainak.

A máv. alacsonyabb rendű lényei, más néven »Egyéb alkalmazottak« között vannak az irodakezelők. Ezek évek óta akarnak valamit. Hogy mit akarnak tulajdonképen, azt ez ideig ők maguk sem tudják. Minden egyes ugyanis mást akar; de egyik sem akarja azt, a mit a másik.

Egymás rovására akarnak valamit. Az érettségivel bíró kezelő szeretne hivatalnok lenni. A hat osztályost bántja a »B« és az »Egyéb«; a többit pedig annak a kettőnek a kivánsága bántja.

Ez az elégedetlenség szinte bosszantó volna, ha egy egészen más szomorú háttere nem léteznék.

Az irodakezelők tekintélyes része bir azokkal az előfeltételekkel, melyek alapján hivatalnoki kinevezést igényelhetnének, csakugy vagy még inkább,

mint azok, a kik annak idején irodatisztek lettek közülök és ma minden további képesítés nélkül hivatalnokok. Csak véletlen, hogy sok, ezeknél magasabb képzettségű előtt most már el van zárva az út a további haladásra. Akkor is midőn haladhattak volna, maga a vasut akadályozta őket abban, mert nem engedte őket a tanfolyamra, míg ujonnan felvett dijakok még segélyben is részesültek a tanfolyam elvégzésénél. Most már a vasutnak kötelessége az irodakezelők közül mindazokat, a kik magasabb képesítéssel bírnak és hivatalnoki teendőket látnak el, abba a rangba is juttatni, mely munkakörüknek megfelel. Ez ép úgy elintézhető egy átmeneti intézkedéssel, mint a hogy az okleveles alkalmazottak elől egy megszorító rendelettel el tudta zárni az előmenetelt. Erre azonban, úgy látszik, több hajlandóság mutatkozik, mint arra, hogy érdemes alkalmazottait a vasut felkarolja.

Hogyan óvakodjunk a tüdővésztl?

Irta: Okolicsányi-Kuthy Dezső dr.*)

(Folytatás.)

Kövérébb vagy már edzettebb emberek igen jól használhatják erősítő szerül a hideg leöntést egy vödör vízzel vagy lepermetezést az öntözőkanna vizével (a rózsáján keresztül). A hideg leöntés vagy lelocsolás ne a fejre történjék, hanem a vállaktól lefelé érje a testet. Utána gyors ledörzsölést durva száraz lepedővel kell végezni és mozogni, nem pedig nyugton ülni.

Egészséget csak helyes táplálkozással őrizhet meg az ember. Rettentes elgondolni is, hogy népünk sok helyütt még ma is oda adja a friss tyuktojást, a tehénkéje drága vaját a boltosnak galandért, czipra kendőért vagy éppen pálinkáért! A legnagyobb élelmet — hiuságért, selejtes rongyért vagy méregért! ahelyett, hogy azt a maga és szerettei táplálására fordítaná. A tüdővész-gyógyító intézetekben pedig alig győzik adni például a vaját a betegeknek, annyira jó ez a testnek a betegséggel való küzdelemben.

Helyesen táplálkozik, a ki vegyes kosztot eszik, azaz vegyesen fogyaszt husnemüt, főzeléket, zsiradékot és tésztaféléket. A hüvelyes vetemények (lencse, borsó, bab) a húst helyettesíthetik időlegesen; a burgonya, a kenyér a tésztaféléket. A tejben, tojásban huspótló anyagok és zsiradékok együtt vannak, ezért oly hasznos mind a kettő.

A mit ebben a pontban mondottunk, mind azt czélozza hogy a test hajlandóságot ne kaphasson a tüdővészre. Ezzel egyforma jelentőségű, vagy talán még jelentősebb, hogy a tüdővész csirájának bejutását a testbe meggátoljuk, azaz magát a ragályozást, a fertőzést elkerüljük.

2. A fertőzés meggátolása.

Ennek első szabálya a köpéssel való helyes bánás.

A köpetben van, mint tudjuk, a tüdővész csirája legfőképpen.

A köpetet, a köpést, kell tehát ártalmatlanná tenni.

*) Mutatvány szerzőnek hasonló czimen megjelent népszerű füzetéből. Kiadta Mai Henrik, Budapest (Museum-körút), 1908. Ára 60 fillér, orvosoknak, tanítóknak, lelkészeknek, társasköröknek és kaszinóknak terjesztés céljára 30 fillér.

Első dolog, hogy az egészséges ember a hiába-való köpködés rut szokásáról tegyen le. A ki nem köhög, annak nincs joga köpnie, mert a kiköpést Isten a végre rendelte, hogy a beteg lélegző cső vagy tüdő kóros váladékát a szenvedő ember magából kiküszöbölhesse. A szájbéli nyálnak untalan kiköpködéséről le kell szokni, mert ha az egészséges embert köpni látja, a tüdővész is szabadon kiköp, s az ő köpetében rejtőzködő halállal bosszulja meg a rut szokást.

A köhögő (legtöbbször tüdővész) ember köpetét — mert neki kell köpnie — mindenkor fel kell fogni egy kis edénybe, ugynevezett köpőcsészébe, melyben egy kevés víz van s mely a legyek ellen le van takarva fedővel. Nem szabad a köpetet elszőrni sem a házban, sem az udvaron, sem az istállóban, de még az utcán sem.

A köpet ugyanis, ha elszőrjük, beszárad, porrá válik s a szellő szárnyán a levegőbe jut, a honnan a láthatatlanul finom port beszívjuk a lélegző csőbe és a tüdőbe s az ott könnyen megindítója lehet a vészes betegségnek.

A szobában elporlott köpetet egyenest beleheli az ott lakó család; szobában udvaron elszórt köpésbe kezével is belejuthat a gyermek s könnyen a szájába viszi, de felnyalhatja a kutya, sertés és gümőkört kap, ami ismét ránk lehet veszedelmes; az istállóban elszórt köpettel gümőkórossá (más néven gyöngykórossá) válik a tehenünk s majd kevés és sovány tejet ad, a mely még azonfelül a tüdővész csiráját is magában rejti; az utcai köpet pedig egyéb veszedelmén kívül a járó-kelő cipőjére, csizmájára ragad s a lábbeli talpán vándorol be a szobába (hasonlóképp a nők földet érő ruháján is!), hogy ott hosszú hónapokon át fenyegetse a lakók épségét, egészségét. A köpetet tehát a leggondosabban össze kell gyűjteni a köpőcsészébe s ezt aztán a tartalmával együtt (kiöntés előtt!) egy az alján vizet tartalmazó fedős edénybe helyezve, a tűzhelyen felforraljuk. A forralás tíz perc alatt biztosan elpusztítja a tüdővész csiráját s a felforralt köpet már veszély nélkül előntható az árnyékszékbe, trágyadombra s a köpőcsésze is a felfőzés után veszedelem nélkül mosható tisztára.

Még munkabíró tüdővész emberek, legjobb, ha ugynevezett köpőüveget hordanak a zsebükben. Kék üvegből van ez a kis eszköz s a födele oly jól zár, hogy abból semmi ki nem ömlik. Zsebkendőbe csavarva nem is veszik észre, mikor az utcán kihuzza az ember a zsebéből s beléköp, hogy aztán a fedelét egy ujjnyomással lezárva, ismét zsebre tegye. Ennek az (u. n. Dettweiler-féle) üvegnek a tisztítása ugyanugy történik, mint a köpőcsészéé. Mind a két eszköz könnyű kifőzésére alkalmas kis készülék különben kereskedésben is kapható.*

Tüdőbajos ember a zsebkendőjébe csak akkor köpjön, ha házon kívül, uton van s a zsebbeli köpőüvegét otthon felejtette. Máskülönb a zsebkendőbe való beleköpés feltétlenül elkerülendő, mert ezzel többféle uton is tovább terjedhet a ragadvány.

Elsősorban a beteg maga jár rosszul, mert a zsebkendőbe beleszáradt köpet részecskéit, mikor a kendőt uj használatkor szétbontja, legelőbb is maga a beteg leheli be a még egészséges tüdőkarélyokba s így a baja súlyosbodik, de elhinti a zsebkendőbe

*) Vig Béla gyógyszerésznél: Budapest, II., Fő-utca, Római császár-gyógytár. Szerk.

köpéssel a betegség csiráját a szobában is, a hol az szeretteit, legkedvesebbjeit betegíti meg.

Ezért *csupán* kiköpés után a *szájszélek letörlésére* szabad a zsebkendőt használnunk; e célra is legjobb, ha külön zsebkendőt hordunk magunknál, a mely az orrfuvásra, a szem letörlésére, stb. nem szolgál.

Elengedhetetlen, hogy a hektikás ember a szájszélőtörő zsebkendőjét is *naponta tisztával váltsa fel*, a régít pedig öt százalékos kálicszappanoldattal (öt deka kálicszappan feloldva egy liter vízben) vagy luggal telt fűdeles edénybe gyűjtse, hogy a mig mosásra kerül, abban álljon.

Köhögős ember bajusza ne lógjon a szájba; kezével, ujjával pedig a szájához vagy éppen a szájába sohase nyuljon, ha csak utána (a nélkül, hogy közben valamihez hozzáérne!) azonnal kezét nem moshat. A szájon át távozó köpet *láthatatlan kis részecskéi* lehetnek tüdővésztes embernél bármikor a *nyálban, az ajtákon, s ezekkel*, ha az ujjakra tapadnak, *már átvihető a betegség csirája* a környező tárgyakra vagy egyenest más emberekre.

Ugyanezért a sorvadásos ember senkit meg *ne csókoljon s a kézcsókolástól is egészen tartózkodjék.*

Külön evő- és ivó-eszköze, mosdószerrei legyenek a tüdőbajosnak, egészséges családtagjait semmi szín alatt ne használja.

Okvetlenül legyen a tüdővésztesnek *külön ágya*, mely, ha a családnak csak egy szobája van, *az egészségesek ágaitól lehetőleg messze álljon.*

Mihelyt kétszobás a lakás, *a betegek az egyik szobát egészen oda kell engedni lakóhelyül*, hogy neki magának több levegője legyen s a ragály az egészségesekre át ne terjedhessen.

A tüdőbajossal, mikor a betegség már kifejlődött, egy szobában lakni főleg gyermekeknek s fiatalabb embernek akkor sem tanácsos, ha a beteg nem köpköd könnyelműen szanaszét, hanem a köpését gondosan összegyűjti.

A köhögés és beszéd alkalmával ugyanis, minél erősebb és hangosabb az, annál inkább, láthatatlanul *apró köpetrészecskéket ragadhat ki a szájából a tüdő felől feltörő levegő s ezek* (a beteg hibáján kívül) *ragályozzák a környezetét*, a közeli tárgyakat, a szoba padlóját s az embert. Ez az ugynevezett *csepp-fertőzés*, melyet, hogy elkerüljünk, a következő egyszerű regulákat kell megtartani.

A köhögős ember mindig vigyázzon, hogy *le ne köhögje embertársát s feléje fordulva közelről hangosan ne beszéljen. Ha a köhögés rájön, fordítsa félre a fejét.* Az anyának, aki gyermekével bánik, kétszeresen kell ügyelni erre! — Egészséges ember, mikor hangos beszédü tüdőbajossal van tárgyalni valója, okosan teszi, ha a betegtől egy méternyi távolságra marad. Ennél messzebbre a csepp-fertőzés többnyire el nem ér.

A szoba padlóját, a hol sulyosabb tüdőbeteg lakik, semmi szín alatt *nem szabad szárazon söpörni, hanem — ismételjük — nedves feltörléssel kell azt tisztogatni* és *naponta legalább egyszer gombaölő öt százalékos kálicszappannal vagy ugyanilyen erős lizoform- (lysoform-) oldattal felmosni.*

Tüdővésztes anya, ha a csecsemője, gyermeke javát akarja, *minél kevesebbet érintkezzék a gyermekével. Ne csókolja* (szájon a világért se!), *ne nyuljon hozzá frissen meg nem mosott kézzel, táplálását, gondozását bizza az egészségesekre.*

(Folyt. köv.)

Országos anya- és csecsemővédő egyesület.

A minap alakult meg az országos anya- és csecsemővédő egyesület. Az egyesület célja: a szülő nők és a csecsemők halandóságának csökkentésére alkalmas intézményeket létesíteni, szegény nőket vallásra és családi állapotra való tekintet nélkül anyaságuk minden szakában támogatni. E cél elérésére menedékházakat fognak létesíteni terhes és gyermekágyas nők számára, hogy a szegény sorsban levő nő hajlékot találjon arra az időre, amikor a szülés előtt dolgozni már nem képes, de szülőintézetben, vagy klinikán még nem vétetik fel, valamint arra az időre is, amikor lebetegedése után innen elbocsáttatik, de munkába még nem állhat; továbbá szülőintézet, vagy szülőosztály létesítését előmozdítani oly városokban, ahol ilyen eddig még nincs. Célja továbbá az otthon lebetegedő szegény nőket ágy- és fehérművel, valamint az ápoláshoz szükséges eszközökkel támogatni, részben kölcsönadás útján, szükség esetén gondoskodik a gyermekágy tartamára a házi szükségletekről (élelmezés, fűtés), valamint kisegítő személyről (szolgáló), a háztartás (takarítás, főzés, mosás) ellátására; a szoptatást jutalmazza, oktatást nyújt szóban és írásban a terhes, szülő, gyermekágyas és szoptató nő, valamint a csecsemő ápolására nézve. Foglalkozni fog továbbá a csecsemők védelmével, és erre vonatkozó intézményeket, mint csecsemő otthonokat létesít, lehetőleg a már fennálló gyermekvédelmi intézmények segítségével és működési körük figyelembevételével. Foglalkozni fog végül minden az anyaság védelmére vonatkozó kérdéssel, mint biztosítás az anyagság idejére, a terhes nők mentesítése a munka alól, az anyák és gyermekeik jogi védelme és társadalmi uton előkészíti e kérdések törvényes rendezését.

Az alakuló közgyűlésen a fővárosi társadalom színe-java nagy számban jelent meg, különösen a hölgyek közül. Dr. Schwarzer Ottó megnyitó beszéde után dr. Temesváry Rezső vázolta az egyesület célját, eszközeit, hivatását és szervezetét. E szerint az egyesületnek tiszteletbeli, ágyalapító, pártfogó, alapító, pártoló és rendes tagjai lesznek. Az egyesület anyagi eszközei tagsági díjak, adományok pénzben és természetben, alapítványok és hagyományok, hatóságok adományai és évi segélyei, hatóságok és testületek által megtérített tápdíjak és az egyesület intézeteinek jövedelme. Az egyesület igazgatása a fővárosból történik és szervei a közgyűlés, az igazgatótanács, a kerületi választmányok és a hölgybizottság. A fővárosnak minden kerületében legalább egy kerületi választmányt fognak alakítani s céljuk lesz az egyesület eszméit az illető kerületben terjeszteni, tagokat gyűjteni, a segélyezendőket felett közvetlenül felügyeletet gyakorolni és a megfelelő segélyezésről gondoskodni. Az egyesületnek az ország városaiban fiókjai lesznek és minden nagy- és kisközségben ezek kiterjedéséhez képest egy vagy több helyi bizottságot fognak alakítani, a melyek földrajzi fekvésük szerint vagy az anyaegyesülethez, vagy valamely fiókegyesülethez fognak tartozni. Az ágyalapító 5000 koronát, a pártfogó 1000 koronát, az alapító tag pedig 100 koronát adományoz az egyesületnek. A pártoló tag az, aki évi 20 korona

tagsági díjnak fizetésére kötelezi magát legalább három éven át. Rendes tag pedig, aki évi 4 korona tagsági díjat fizet legalább három éven át.

Ruffy Pál köszönetet mondott azoknak, kik az egyesület létrehozásában fáradhatatlan kitartással és szorgalommal buzgókodtak.

Dr. Schwarzer Ottó az egyesületet megalakultnak jelenti ki, amely után megválasztották a tiszti kart, az igazgató-tanácsosokat és a hölgybizottságot. Az egyesület védnöknőjének nagy lelkesedéssel Stefánia királyi hercegnőt, gróf Lónyay Elemérnét választották meg. Elnökök lettek: dr. Babarzi Schwarzer Ottó, gróf Batthyány Tivadar. Ügyvezető elnökő báró Dániel Ernőné. Megválasztották ezenkívül az igazgató-tanácsot is.

Dr. Schwarzer Ottó indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a választások eredményét táviratilag tudatják az egyesület védnöknőjével, Stefánia királyi hercegnővel, valamint ügyvezető elnökőjével, Dániel Ernőné bárónéval. Végrehajtó bizottságot választott még a közgyűlés, amely után dr. Balassa József indítványára elhatározták, hogy gróf Batthyány Tivadart táviratilag üdvözlik. Végül határozatilag kimondták, hogy az egyesület alapszabálytervezetét felterjesztik a belügyminiszterhez jóváhagyás végett. Dr. Schwarzer Ottó köszönetet mondva a megjeleneknek a szíves érdeklődésért és az egyesület működésére a mindenható aldasát kérve, a közgyűlést berekesztette.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A német ipar fejedelmei. Az esseni kereskedelmi kamara 1906. évi jelentéséből valók az alábbi adatok. Hatalmas bizonyítékai a német ipar világraszóló erejének. Ki más lehetne az első helyen, mint Krupp? 60.000 munkással és 6000 hivatalnokkal, akiknek évi fizetése 57 millió márka. (A déli vasut magyar és osztrák vonalain együtt 32.000 ember van alkalmazva 42 millió fizetéssel). Szénfogyasztása saját bányáiból 23 millió métermázsza, vízfogyasztása 17 millió köbméter (annyi, mint Köln városáé), gázfogyasztása 20 millió köbméter (a bécsinek egyötöde). A második hely a kamara területén a Stinnes-családé. Kőszénbányáik vannak, amelyekben tavaly 24 millió métermázsát termeltek. Értéke ennek 30 millió márkára becsülhető. A harmadik a Thyssen-család. Ennek is kőszénbányái vannak. 13 millió métermázsza kőszén termel, ezenkívül aczélművei is vannak és a német aczéltartellben mindjárt Kruppék után következnek 9-74 millió métermázsára menő termelésével. (A magyar és osztrák aczélttermelés 1905-ben 10-88 millió métermázsza volt.) Ezekon kívül ugyancsak az aczéltipar terén még a következő német familiák veendőik számba: De Wendel-ék (6-22 millió mm.), Stumm-ék (4-15 millió mm.), Röchling-ék (ugyanannyi) és Van der Zypenék (1-08 millió mm. évi aczélttermeléssel).

A farmosai fejedelmek. Igen sok gondot okoz Japánnak Famosa szigete, amely nemrég került japán uralom alá. Valóságos harcot kell vívni a japániaknak a benszülöttekkel, akiknek száma több ezerre rug és akiknek egy kegyetlen nemzeti szokásuk van. Ugyanis mindegyiknek le kell vágnia legalább egy ellenségének a fejét és csakis akkor

tekintik férfinak, ha ezt megtette. A benszülöttek persze a japániakat tekintik most legnagyobb ellenségeiknek és így örökös a harez Famosa szigetén. A japániak csapatokat küldenek a benszülöttek megfélemezésére, akik ilyenkor rendesen bemenekülnek a rengetegekbe, maguk után csalják a japániakat és amikor olyan helyre értek, ahonnan nehéz a menekülés, megtámadják őket és legyilkolják az egész csapatot. A japániak eleintén arra gondoltak, hogy felgyújtják az erdőket és így kényszerítik a benszülötteket a megadásra. Erről azonban, tekintettel arra, hogy az erdők leégése óriási kár volna, lemondtak. Legutóbb egy 200 főből álló erdei munkáscsapatot gyilkoltak le, csupán egyet hagyva meg belőlük hirmondónak. Nemrégiben betörték Taipek fővárosába és ott száz japáninak levágták a fejét. Erre a japáni kormány büntető expedíciót indított ellenük és eddig már három falut pusztítottak el.

A lovászmester milliói. A pétervári törvényszéket ritkaságszámba menő gyémánttolvajlasi pör foglalkoztatja. Balaschow lovászmester szolgálja ugyanis rutul visszaélt urának a bizalmával és ellopta Balaschow feleségének ékszeres dobozát. Lebedew — így hívják a szolgát — 75.000 rubelért értékesítette az ékszertárgyakat, de a pénzt hamar elvesztette a szerencsejátékosok zöldasztalánál és a löversenyeken. A per egyik tanuja vallomásában érdekes képet nyújtott a fiatal lovászmester és huszártiszt életmódjáról, aki ugyancsak rosszul érti a módját, hogy mint verje el milliói apai örökségét. És a legkülönösebb az a dologban, hogy aki a legtöbb pénzt pocskolta el, az nem is a lovászmester, hanem a szolgálja volt. Lebedew benyújtotta a számlákat. Legnagyobb részüket a vendéglősök költék a vigan élő lovászmesternek. Balaschow soha nem ellenőrizte őket, csak a szolgájától kérdezte meg hanyagul, hogy mennyi az összeg. Az elnök asztalára tettek több ízben ilyen számlát. A Samarkand vendéglő az egyik tételben kilenczven rubelt számít az eltörött edényekért. Egy másik számlán ez olvasható: »28 rubel a tetteges bántalmazásokért.« A lovászmester nem tudott ezekről semmit sem, de azért szó nélkül kifizetett mindent. 54.000 rubel évi jövedelme ellenére is sokszor volt pénzzavarban. Egy ízben 7000 rubelért el kellett adnia a versenystállóját annak, akinek Lebedew ajánlotta. A szolgának 300 rubel járt ki a fáradozásaiért. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy az igazi vevő nem volt más, mint Lebedew. Úgyesen operált a szolgálja a gazdájának kölcsönügyeivel is. Ha Balaschownak pénzre volt szüksége, Lebedew egyszerűen az ura kasszájából »teremtette« elő a szükséges összeget és kiadta neki jókora jutalékért magas kamatra. A lovászmester tehát egy személyben hitelező és adós is volt. Így élte világát Balaschow olimpiai gondtalansággal és esztelen nemtörődomséggel. A szolgáljának 50 rubel évi fizetést adott, de az a mellékjövödelméből pompásabban élt, mint a gazdája. Kártyázott, löversenyezett és havonta 200 rubelt juttatott egy csinos francia hölgynek.

Eltűnt milliárdos. Nagy feltűnést kelt az Egyesült-Államokban, mint Newyorkból jelentik, Meyerhauser Frigyes kaliforniai milliárdos eltűnése. Meyerhauser, aki hetvenhárom esztendő ember, állítólag Rockefellernél is gazdagabb. Nagyon egyszerűen élt. Fiatal korában Németországból vándorolt Minneapolisba s szerencsés spekulációval oly nagy

vagyont szerzett, hogy erdőségei egész országot alkotnak. A mult héten Santa Barbarából Los Angelesba utazott s azóta nyoma veszett.

Az okos Kati. Furcsa szinpadai élményről számol be egy neves színész nő egyik berlini napilapban. Kleistnak a »Kätchen von Heilbronn« című drámáját adtuk — beszél a Kätchen személyesítője — és szerepemhez hiven a második felvonásban térdre borulok atyám, a heilbronni derék fegyverkovács előtt és sirok: »Atyám, nem akarok a kolostorba menni, Heilbronnba akarok menni veled. Elfeledek a grótot, ha úgy kívánod és férjhez megyek. Készítsd el nászágymat, mély siromat« és mikor Theobald atyának feltápáskodnia és engem felemelnie kell, hallom, amint aggódalmasan suttogja: »Az Isten szerelmére, vigyázzon és ne mozduljon, leszakítja a szakállamat; rögtönözzön valamit, különben elvesztünk.« Egyben éreztem, a mint a szegény Theobald ujjaival görcsösen törekszik kiszabadítani a hajtümbe akadt hosszú, ezüstszerű szakállat. Átértettem a helyzetet és rögtönöztem, ha nem is valami szellemesen, de az ijedtségtől nem jutott semmi okos dolog az eszembe: »Oh, édes jó, drága atyám, oh ne kelj még fel, engedd, hogy Katid oly hosszú idő után végre ismét lábaid előtt heverhessem (Lassan: »lehet már? — Nem, nem.«) Erre tovább folytattam: »Miért is mennék a kolostorba, hiszen Heilbronnban mennyivel szebb.« És így tovább halálos aggodalom között, mert ha Theobald apó szakálla a hajtüm függve marad, Kleist gyönyörű darabját irgalom nélkül kineveti a telt ház, de vele együtt bennünket, szereplőket is. Végre elhangzott Theobald ajkairól a megváltó szó: »Már lehet« s meg voltunk mentve.

A lélekmérő. A legnagyobb és legszenzációsabb amerikai találmány dr. Mac Dougall Duncan bosztoni orvos lélekmérő módszere, amely bizonyára meglepi az egész világot, ha ugyan hisznek neki. Az orvos ugyanis megtalálta a módját, még pedig igen egyszerű módját annak, hogy hogyan lehet az ember lelkének a súlyát megmérni. Módszerét egy kórház betegein próbálta ki Dougall s az eredmény, amely eleintén őt magát is meglepte, a kísérletek után meggyőzően valószínű lett neki. A mérlegelés módszere igen egyszerű: az orvos nem a lelket méri meg, hanem a testet, mert csak a test megfogható. Mikor az agónia kezdődik, mérlegre teszik a haldoklót; mikor aztán a lélek elszállt, a mérleg mutatója lejjebb száll és így megmutatja, mennyi súlya volt a lelkének. Az eddig végzett kísérleteknél a lélek súlyát harmincz grammal állapították meg, ami valóban sokkal kevesebb a test súlyánál. Ezt egyébként elhíhetjük akkor is, ha az amerikai találmányban nem is hiszünk.

A zsarnok Hugo Viktor. Mikor Hugo Viktor dicsősége tetőpontján állott, a kiadók és színházigazgatók valósággal megostromolták őt egy-egy művének kiadási, vagy előadhatási jogáért. Hugo Viktor egy cseppet sem szégyelte magát, hogy oly zsarnok feltételeket szabjon nekik, amelyekből libabőrös lett a hátuk és azzal sem törődött, ha miatta akármilyen pénzzavarba jutottak a direktorok. Mikor a »Tudor Maria« című drámáját Harel színigazgatónak átadta, emez kétségét fejezte ki aziránt, vajjon elegendő személyzete lesz-e a darabhoz. »Ó, egy jó ensemble-lal meg leszek pompásan elégedve« — nyugtatta meg őt a költő. — »És a diszítések?«

— »Majd csak találunk a színházi raktárban alkalmas dolgokat« — oszlatta el Hugo Viktor az igazgató gondjait. Nemsokára megtörtént az első felolvasó próba. — Istenem, szölt Hugo, — ez a szerep Frederickhez illene legjobban.« Másnap Frederick művészt angazsálni kellett. »Köszönöm, mondta megint Hugo — csak attól félek, hogy a többiek nagyon színtelennek fognak látszani mellette.« Haral erre Bocage-t és Lackroyt is angazsálta. Most, hogy ennyi áldozatot hozott — mondta újból a költő — okvetlenül szükséges, hogy új diszleteket állítson fel, különben visszaveszem a darabomat.« Mit volt mit tenni, új diszleteket vettek. De még ezzel sem volt teljesen beelégedve a nagy író, mert végül azt is követelte Hareltől, hogy a páholyszőnyeget másokkal helyettesítse, minthogy szerinte azoknak a színei nincsenek összhangzásban a cselekmény idejével.

A varsói vesztőhely. Egy lengyel újság varsói levelezője érdekes adatokat közöl arról, hogyan történnek varsóban a kivégzések. A vesztőhely a varsói börtön 10. számú pavillonja mögött van. Ebben a pavillonban vannak a politikai bűnösök elhelyezve. A halálra ítélt politikai bűnösöket rendszerint a bitófán végzik ki, csak a katonákat lövik agyon kivételesen. A vesztőhelyen feketére festett bitófa áll. Hivatásos hóhért nem lehetett Varsóban szereztetni, de önkéntes hóhérok esetről-esetre nagy számmal jelentkeznek. Egy-egy akasztásért ötven rubelt kapnak. Nevüket természetesen szigorúan titkolják, mert különben az életük nem volna biztonságban. A vesztőhelyen álarczban jelennek meg. A hóhérmesterségre annyian jelentkeznek, hogy a börtönigazgatóság meghatározott sorrendben alkalmazza őket.

A tánc történetéből. A táncmesterek nemzetközi akadémiaja nemrég közgyűlést tartott Párisban s e közgyűlésen a legnagyobb sikert Eugéne Giraudet, az akadémia elnöke aratta a táncművészetnek nagy vonásokban vázolt történetével, mely szerinte egyszersmind az emberiségnek is történelme. Mert a tánc oly régi, mint a világ. Az első ember találta fel a »cavalier seuel«-t s az első emberpár az »avant-deux«-t. A vallási táncz már Kr. e. 23 századdal »en vogue« volt, hogy az előadó szavait használjuk. Ezt a tánczot állítólag a zsidók »ropták«, mikor a Vörös-tengeren átmentek. Még Szokratesz, a komoly bölc s mikor megkérdezték, hogy miért teszi ezt, így felelt: Mert az egészségemet erősíteni, ebédemet izletesebbé tenni s álmomat mélyebbé tenni akarom. Mert nem akarok hasonlítani sem a versenytutókhoz, kiknek vastag combjaik és keskeny vállaik vannak, sem a birkozókhoz, kiknek hatalmasan fejlett vállaik, de csenevész alsó lábszáraik vannak. Akármit mondtok is, ősszel fődött csarnokban, nyáron pedig árnyas lombok alatt fogok tánczolni.« Plátó és Szimonidesz szintén nagyon szépen nyilatkoznak a tánczról. De ugorjunk át a modern korba. »XIV. Lajos — mondá Giraudet — nemcsak nagy király, hanem a táncz is fejedelme volt.« Ő mondá azokat a történelmi nevezetességű szavakat, hogy aki jól tánczol, az jobban meghódítja az imádottját. Minden hiresebb tánczmestertől órákat vett, leginkább azonban Beauchampstól, aki legelőször szerepeltetett nőket a balletben. I. Napoleon is szívesen szakított magának egy-egy negyedórát, hogy a tánczban áldozzon.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyereség-
részesezés.

„Dordrecht“ ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi
dekretummal.

Részvénytőke 4,000.000 korona.

Magyarországi fiók :

Budapest, V., Marokkói-utca 2.

Igazgató :

Robitsek Henrik Ferencz.

A „Dordrecht“ az egyedüli társaság,
mely törvényesen kötelezte magát,
hogy
magyarországi üzletének díjtartalékait
magyar értékekben helyezi el.

REFERENCZIÁK :

Magyar általános hitelbank,
Pesti magy. kereskedelmi bank
Budapesten.

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.